

fterne bleve formeget udelukkede fra Bestyrelsen af Skolevesenets Anliggender, og at finde det i sin Orden, at Præsterne beholdt det samme Tilsyn som før. Den Anledning skal jeg tillade mig at bemærke, at, forsaavidt Religionsundervisningen skal vedblive at være et bestemt Undervisningsfag i Skolerne, finder ogsaa jeg, at det er i sin Orden, at Præsterne til enhver Tid have Afgang til Skolerne for at undersøge, om Religionsundervisningen der drives i den rigtige Retning og ikke noget Brænt eller Forkert slipper ind. Men med Hensyn til den almindelige borgerlige Undervisning kan jeg derimod ikke finde det rigtigt, at Præsten skal være sødt Medlem af det lokale Tilsyn. Er Præsten en Mand, som interesserer sig for en folekelig Dplysnings Fremme, vil Kommunen nok vælge ham til Tilsynsmand, men er han derimod en Mand, som ikke interesserer sig for Folkeoplysningen, er det lige saa rimeligt, at han ikke bliver valgt. Jeg mener, at der, hvor virkelig Præsten interesserer sig for Sagen, vil han blive valgt, og at dette vel i Almindelighed vil være det, som sker; men tillige mener jeg, at hvor Præsten ikke bliver valgt, der vil han heller ikke have fortjent at blive det. Jeg har erfaret, at mine Udtalelser ogsaa ere blevne opfattede saaledes, som om jeg skulde have ment, at det var urimeligt at forlange, at Skolelærerne skulde kunne undervise i Sang. Jeg veed ikke rigtig, hvorledes man har kunnet opfatte mine Udtalelser paa denne Maade, min Mening var den, at den Forbring skal stilles til enhver Skolelærer, at han skal undervise i Sang, men at, naar han ikke kan det, men forøvrigt er en duellig Mand med gode Examens karakterer, skal han ikke være udelukket i hele sin Levetid fra at blive fast Skolelærer, fordi han ikke personlig kan undervise i Sang. Naar denne Mand ved et Medlem af sin Familie eller ved en anden Mand fra Distriktet, som kan bruges dertil, og som det lokale Tilsyn finder stikket til denne Gjerning, kan faae Undervisningen i Sang tilbørlig ledet, er det min Mening, at en saadan Mand ikke bør være udelukket fra at blive ansat som fast Skolelærer, fordi han tilfældig mangler Dygtighed til at lede Sangen i Kirken. Jeg skal indskrænke mig til disse Bemærkninger.

Formanden: Det ærede 1ste Medlem for 1ste Kred (Madvig) har Ordet for en kort, personlig Bemærkning.

Madvig: Det skal blive en kort og tillige fuldstændig personlig Bemærkning. Jeg mente slet ikke ogsaa, at akademisk Dannelse skulde være en nødvendig Betingelse for at være Skoleinspektør, men jeg sagde, at den ikke maatte fortafkes. Jeg skal idag udtrykke min Mening i saa Henseende ganske kort saaledes: Man skal ikke gjøre Skoleinspektorerne, hvis man opretter dem, til Godtjohssembeder, thi saa faar man let Godt-

Johsfolk ind i dem. Jeg skal ligeoverfor den ærede Landstingsmand, som nu havde Ordet (M. Andersen), tilføje, at jeg ogsaa glemte at sige, at jeg er enig med ham i, at der bør være et Mellemled, saaledes som vi en Gang have havt det i Overkoleledertoren, der var sat til at underhandle mellem Ministeren og det lokale Skoletilsyn og under Ministeriets øverste Ledelse at bringe Konsekventens i, hvad der foranstaltedes efter Forhandling mellem disse to Autoriteter. Det er Stude, at dette Embede blev inddraget, og jeg vil tilføje, at just ved dette Embede bør det pædagogiske Hensyn være det aldeles overveiende, og man skal ligeledes søge at faae Mænd dertil, der ere stikede til at holde ubesjete Indflydelser, ogsaa ubesjete geistlige Indflydelser, borte, hvis de ville forsøge at gjøre sig gjældende.

J. Andersen: Det er vistnok ganske rigtigt, som det hedder i Motiverne til det Lovforslag, der blev forelagt forrige Aar, at Folkeoplysningen ikke har holdt Skridt med den øvrige Udvikling, det er vistnok aldeles sandt, og det synes ogsaa mere og mere at være gaaet op for Befolkningen, idet der stadigt offres mere og mere paa Skoleundervisningen. Jeg sigter herved til Højskolerne, de private Skoler o. s. v., som Folk jo selv oprette, underholde og vedligeholde, om de endogsaa faae en ubetydelig Hjælp dertil. Jeg anser det for et af de bedste Goder, der kan bydes en Nation, at der gives den Midler til Dplysning; men saa er det ogsaa Statens Pligt at føre Tilsyn med, at disse Midler blive anvendte saa godt som mulig. Det er en Selvsølge, at det vil medføre Befostringer, og at det vil medføre store Befostringer, men om de Befostringer, som dette Lovforslag foreskriver, ville gjøre Gavn i Forhold til deres Størrelse, det betvivler jeg. Saa vidt jeg af de statistiske Labelværker kan se, beløbe Skoleudgifterne for Landkommunernes Bedkommende sig til 1½ Million Rd., og jeg forudsætter, at dette Beløb vil omtrent forøges med 1/3, hvilket er en meget stor Befostring. Man kunde jo ganske vist indrette en Maade, hvorpaa man kunde spare en Del, ved nemlig at udvikle det private Skolehold; men jeg vil strax sige, at jeg paa det Bestemteste vil holde paa, at enhver privat Skole, der nyder Understøttelse enten af Stat eller af Kommune, skal stilles under Kontrol, og at der skal føres Tilsyn med den. Naar den er aldeles privat, er det en Selvsølge, at der ikke føres noget Tilsyn, det er en ganske anden Sag. Jeg er, som sagt, bange for, at disse store Befostringer ikke ville gjøre den Nytte, som man forventer, og jeg tror, at hvis de bleve anvendte til at udvikle det private Skoleliv, vilde de kunne gjøre mere Nytte. Jeg skal imidlertid naturligvis ikke her gaa i Detail i saa Henseende. Dernæst skal jeg omtale et andet Punkt, nemlig det, som den ærede 2den Landstingsmand for 10de Kred